

Натомість студенти з низькими показниками «Темної Діади» відзначаються більшою емпатійністю, гуманістичною спрямованістю, схильністю до співпраці та підтримки інших. Вони надають перевагу рівноправним стосункам, уникають конфліктів, проявляють обережність у прийнятті рішень. У цифровому середовищі такі особистості часто стають медіаторами, підтримують конструктивну атмосферу у групах і сприяють формуванню довіри серед учасників.

Практичне значення дослідження полягає у розумінні того, як поєднання макіавелізму та авторитаризму впливає на соціальну адаптацію, лідерство, міжособистісну взаємодію та цифрову комунікацію. Результати можуть бути використані у розвитку програм емоційного інтелекту, тренінгах із міжособистісного спілкування, курсах з кіберпсихології, а також у заходах з профілактики деструктивних моделей поведінки.

Література:

1. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Політична психологія». Стоцький Я. В. URL: <https://surl.lt/sqfkxb> (дата звернення: 04.11.2025).

УДК 336.7:004.738.5:339.7

В.Б. Кушнір

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ ФІНАНСИ (DEFI): ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ ТА РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН

V.B. Kushnir

DECENTRALISED FINANCE (DEFI): IMPACT ON FINANCIAL STABILITY AND THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL RELATIONS

Фінансова система вже зараз переживає масштабне перетворення, яке докорінно змінює її. З розвитком технологій на світ з'явилися децентралізовані фінанси, або DeFi. Завдяки цьому виникла повноцінна альтернатива традиційним банкам, яку ще десять років тому ніхто б серйозно не сприйняв. Децентралізовані фінанси (DeFi)- екосистема фінансових послуг, які виконуються через децентралізовані додатки (dApps). Тут головна відмінність від банків полягає в тому, що для здійснення

транзакцій не потрібна участь посередника. Це демократизує систему: доступ до складних фінансових інструментів, таких як кредитування, депозити (стейкінг) чи трейдинг, отримує будь-хто. Це докорінно змінює правила гри, особливо для країн, що розвиваються, де банківська система часто недоступна для звичайних людей.

Основними елементами DeFi є блокчейн та смарт-контракти.

Блокчейн-це база даних, у якій транзакції зберігаються у вигляді блоків, де кожен з них криптографічно пов'язаний з попереднім блоком. Тут замість імен використовуються лише адреси гаманців, що надає анонімність учасникам. Основна перевага в тому, що кожен блок містить свій хеш - унікальний код (послідовність

літер та цифр), який генерується на основі даних, що міститься в блоці. Якщо змінити принаймні 1 операцію, то і весь "цифровий відбиток" зміниться повністю. Проте це практично неможливо, адже кожен блок в блокчейні містить хеш минулого, тому для корегування транзакції слід було б перерахувати хеші всіх блоків, що

потребує величезної обчислювальної потужності. До того ж доступ до реєстру тут є в кожного. Це ще більше ускладнює можливість зламу.

Смартконтракт — це цифрова угода, що виконується самостійно, написана у вигляді коду та збережена на блокчейні. Він може функціонувати без посередників, використовуючи блокчейн-технологію для підвищеної безпеки та прозорості, надаючи користувачам можливість забезпечувати виконання угод і оптимізувати різні процеси.

В його коді заздалегідь прописані розробником правила та умови щодо різних операцій. Коли користувач ініціює транзакцію, тоді активується контракт, який перевіряє, чи дотримано вимоги, що закладені в ньому. Якщо умови дотримано, то завдання теж автоматично виконується. Згодом результат буде записано в самому блокчейні, після чого його вже не змінити.

Секрет вибухового росту цього сегменту доволі просте: ринок просто втопився від непереворотності та повільності традиційної системи. Коли ти на власні очі бачиш, як ліквідність перетікає з одного континенту на інший за лічені секунди, повертатися до бюрократії SWIFT-переказів, які можуть йти кілька днів і "застрягати" на вихідних, уже зовсім не хочеться. Аналітика за період 2020–2024 років фіксує дуже цікавий

тренд, який неможливо ігнорувати. У пікові фази ринкового циклу обсяг коштів, заблокованих у смартконтрактах, підскакував на понад 370%. Це не просто спекулятивний азіотаж. Це чіткий показник того, що інвестори — як і дрібні ентузіасти, так і фінансові "кити" — голосують доларом за прозорість, швидкість та автономність, яку забезпечують алгоритми. Люди починають довіряти математиці більше, ніж інституціям.

Втім, у цій індустрії теж є свої недоліки. Свобода тут йде в нерозривному комплекті з жорсткою хаотичністю та повною особистою відповідальністю.

Криптовалютні "гойдалки", коли актив втрачає або набирає чверть вартості за одну добу, — це буденність, яка вже нікого не дивує. Така волатильність запускає

ланцюгову реакцію, яка може бути руйнівною для непідготовленого гравця. Алгоритм не має жалю, емпатії чи розуміння "складних життєвих обставин". У ньому немає людського фактора. Він просто примусово розпродує застави користувачів при падінні цін (процес ліквідації), обвалюючи ринок ще глибше. Системні ризики тут реалізуються миттєво, і ефект доміно спрацьовує швидше, ніж трейдер встигає взагалі щось збагнути. Технічний бік медалі теж має свої серйозні нюанси, про які варто пам'ятати. Блокчейн не пробачає помилок. Тут немає гарячої лінії чи служби підтримки, яка скасує помилкову транзакцію або поверне кошти, надіслані не на ту адресу. Крім того, надійність системи тримається на якості коду. Якщо розробник допустив найменший баг у смартконтракту, це стає відкритими дверима для хакерів. Питання кібербезпеки та незалежного аудиту коду перетворилися на питання виживання цілих екосистем. Історія знає випадки, коли ціна однієї пропущеної коми чи дужки в коді вимірювалася мільйонами доларів втрачених клієнтських коштів, які неможливо повернути.

Що дійсно цікаво спостерігати зараз, так це зміну деяких тенденцій. Традиційні фінансові гіганти почали пристосовуватись до змін. Замість відкритої війни з криптою, яку ми бачили ще кілька років тому, банки почали її "тиху", але впевнену інтеграцію. Ми бачимо, як просто на очах народжуються гібридні моделі: старі, консервативні фінансові установи впроваджують блокчейн для внутрішніх

розрахунків, запускають власні стейблкоїни і тестують токенизацію реальних активів (нерухомості, акцій, облігацій). Відбувається своєрідна дифузія, де надійність та

репутація ліцензованих установ поєднується з інструментарієм Web3.

Зрештою, вплив DeFi на світову економіку залишається дуалістичним. З одного боку — це, безумовно, потужний драйвер фінансової інклюзії, який дає шанс мільйонам людей долучитися до глобальної економіки. З іншого — це джерело нових, ще не вивчених загроз та фінансових бульбашок. Повернути все "як було" не вдасться. Межа між звичними фіатними грошима та цифровими активами стирається просто на очах, формуючи нову реальність обміну цінністю, в якій нам усім доведеться жити і працювати.

Література

1. Доценко О.В., & Чубка І.А. (2023). DEFI: інструмент цифрової трансформації держави. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна», (105), 94-105. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2023-105-10>
2. Волкова, В.; Дмитренко, Т. Децентралізовані фінанси: їх розвиток у сучасній фінансовій системі та ризики, які вони спричиняють. Grail of Science, 2022, 12-13: 71-80. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/11>
3. Що таке смартконтракти і як вони працюють? / Binance Academy. URL: <https://surl.li/qowvps>
4. DeFi Liquidations Explained: Protection Strategies for Crypto Investors. / Yellow.com. URL: <https://surl.li/bcmqxx>

УДК 159.9

В. Луців

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ ТРИВОЖНОСТІ ДОРΟΣЛИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ МЕТОДАМИ АРТТЕРАПІЇ

Lutsiv Vasyi

PSYCHOLOGICAL CORRECTION OF ANXIETY IN ADULTS UNDER MARTIAL LAW USING ART THERAPY METHODS

Сучасні соціально-політичні події, особливо воєнний стан в Україні, призвели до суттєвого підвищення рівня тривожності серед дорослого населення. Постійна невизначеність, інформаційний тиск, емоційне виснаження сприяють виникненню стресових і тривожних станів, що негативно позначаються на психологічному благополуччі, міжособистісних стосунках і професійній діяльності.

Проблема тривожності була актуальною завжди, раніше її вивченню приділялось достатньо увага, проте з кожним роком ця тема дедалі більше стає об'єктом дослідження. Вивченням тривожності займалась низка закордонних та українських вчених. Серед них варто виділити З. Фрейда, К. Юнга, А. Адлера, К. Хорні, Е. Фромма, Р. Сапольські, Т. Кантофера, Т. Вебер. К. Гольдштейна, Д. Голліс, М. Вебера. З українських вчених значний внесок у вивчення тривожності зробили і роблять М. Білоусенко, Є. Головаха, О. Водолазська, В. Станчишин, М. Тимофієва, Р. Яремко, М. Лівін, І.Полудьоний, Д. Хаверчук.

Тривожність – це послідовність когнітивних, афективних та поведінкових реакцій, що викликаються різними стресовими факторами. Це захисна реакція: важливе відчуття для людського тіла, яке допомагає передбачати, запобігати або уникати небезпечних ситуацій. Вона мобілізує внутрішні ресурси для боротьби з уявною